

Adam Kirpsza

Głosujemy razem czy oddzielnie? Opłacalność dla Polski i Niemiec wzajemnej współpracy w Parlamencie Europejskim

Wstęp¹

Celem artykułu jest analiza wpływu koalicji Polski i Niemiec na ich sukces w czasie głosowań w Parlamencie Europejskim. W artykule przetestowano dwie hipotezy, zgodnie z którymi współpraca obu tych delegacji, rozumiana jako zbliżanie lub uzgadnianie stanowisk, powinna przekładać się na większy sukces zarówno Polski (H1), jak i Niemiec (H2) w głosowaniach plenarnych w PE, niezależnie od innych koalicji czy czynników. Sukces jest tutaj definiowany jako sytuacja, w której wynik głosowania plenarnego nad stanowiskiem legislacyjnym PE jest zgodny z większościowym stanowiskiem posłów z Polski lub Niemiec. W tym sensie analiza wykaże opłacalność dla obu państw współpracy między nimi w zakresie uzgadniania wspólnych preferencji w PE.

Struktura artykułu jest następująca. W pierwszym rozdziale postawiono i uzasadniono hipotezy. W drugim rozdziale omówiono metodologię weryfikacji, czyli bazę danych, sposób kodowania zmiennych oraz regresję logistyczną. W trzeciej części dokonano opisowej analizy statystycznej sukcesu Polski i Niemiec w PE ze względu na materię głosowanych projektów. W dwóch kolejnych rozdziałach przeprowadzono statystyczny test hipotez, czyli zbadano wpływ koalicji polsko-niemieckiej na sukces - kolejno - Polski i Niemiec w głosowaniach w PE. W konkluzjach zawarto podsumowanie uzyskanych wyników oraz rekomendacje.

1. Hipotezy

W niniejszym artykule spróbowano przetestować hipotezę, zgodnie z którą współpraca między posłami z Polski i Niemiec, definiowana jako zbliżanie i uzgadnianie stanowisk, zwiększa sukces tych państw w głosowaniach plenarnych PE. Takie przypuszczenie może być uzasadnione w dwojaki sposób. Po pierwsze, posłowie z Polski i Niemiec posiadają w

¹ Badania zawarte w tym artykule zostały sfinansowane ze środków Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki w ramach projektu „Rozbieżność czy wspólnota interesów? Relacje polsko-niemieckie w instytucjach i w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej”.

Parlamencie Europejskim łącznie 147 posłów na 751, czyli 19,6% wszystkich deputowanych. W sytuacji wypracowania spójnego stanowiska oba państwa dysponują zatem poważną siłą głosu, która może mieć istotne znaczenie, zwłaszcza przy głosowaniach opartych na zwykłej większości głosów, co ma miejsce np. przy przyjmowaniu stanowiska PE w pierwszym czy w trzecim czytaniu zwykłej procedury ustawodawczej (ZPU). W efekcie Polska i Niemcy powinny mieć większą szansę na przeforsowanie swoich preferencji w głosowaniu plenarnym, gdy współpracują ze sobą w celu uzgodnienia wspólnego stanowiska.

Po drugie, posłowie z Polski i Niemiec są dominującymi delegacjami narodowymi w trzech największych i najbardziej wpływowych frakcjach PE - EPP (Europejska Partia Ludowa-Chrześcijańscy Demokraci), S&D (Postępowy Sojusz Socjalistów i Demokratów) i ECR (Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy). Łącznie stanowią oni 25,8% wszystkich członków EPP, 16,7% deputowanych S&D oraz 38,5% posłów ECR. Dzięki wzajemnej współpracy polegającej na uzgadnianiu wspólnego stanowiska mają oni zatem przemożny wpływ na treść finalnego stanowiska tych frakcji. A ponieważ wymienione trzy grupy polityczne razem z ALDE tworzą między sobą koalicje, które najczęściej wygrywają głosowania w PE², możliwość kształtowania ich stanowisk przekłada się na większy wpływ na finalne stanowisko legislacyjne PE, a tym samym na większy sukces Polski i Niemiec. Dlatego postawiono dwie hipotezy:

H1: Współpraca polsko-niemiecka zapewnia większy sukces Polsce w głosowaniach plenarnych w PE.

H2: Współpraca polsko-niemiecka zapewnia większy sukces Niemcom w głosowaniach plenarnych w PE.

2. Metodologia

Powyżej opisane hipotezy zweryfikowano według następującej metodologii. W pierwszym kroku przygotowano bazę danych zawierającą informacje na temat wyników głosowań w PE. W drugim kroku dokonano operacjonalizacji zmiennych. W trzecim kroku przeprowadzono statystyczny test hipotez za pomocą regresji logistycznej, oddzielnie dla Polski i Niemiec. Obliczenia wykonano na bazie danych opisanej w pierwszym kroku.

Baza danych

²S. Hix, B. Høyland, *Empowerment of the European Parliament*, „Annual Review of Political Science” 2013, vol. 16, no. 1, s. 178-182.

Testy hipotez przeprowadzono na bazie POLGER_EP³. Zawiera ona informacje o wynikach końcowych głosowań plenarnych siódmej kadencji Parlamentu Europejskiego (lata 2009-2014) w sprawie stanowisk legislacyjnych (z poprawkami lub bez) tej instytucji dotyczących projektów legislacyjnych. W bazie uwzględniono tylko te spośród wyżej opisanych głosowań, które dotyczyły aktów ustawodawczych, a więc zgodnie z art. 289 TFUE, rozporządzeń, dyrektyw i decyzji uchwalonych w zwykłej lub specjalnej procedurze ustawodawczej. Ogółem, baza zawiera 1982 takich głosowań, które są jednocześnie obserwacjami. Baza jest ogólnodostępna na stronie internetowej projektu z PNFN⁴.

Operacjonalizacja zmiennych

W celu weryfikacji hipotez dokonano operacjonalizacji zmiennych zależnych, niezależnych i kontrolnych. W badaniu zaprojektowano dwie zmienne zależne. Pierwszą jest *Sukces Polski w PE*. Ma ona postać dychotomiczną i wynosi 1 - jeśli końcowy wynik głosowania plenarnego w PE był zgodny z większościowym stanowiskiem posłów polskich do PE, albo 0 - jeśli wynik głosowania nie był tożsamy z tym stanowiskiem. Drugą zmienną zależną jest *Sukces Niemiec w PE*. Podobnie jak w pierwszym przypadku została ona zakodowana dychotomicznie jako 1 - jeśli wynik głosowania w PE odpowiadał większościowemu stanowisku posłów niemieckich, albo 0 - jeśli było inaczej.

Obok zmiennej zależnej w celu weryfikacji *H1* oraz *H2* skonstruowano jedną zmienną niezależną nazwie *Zgodność Polski i Niemiec*. Ma ona postać ilościową ciągłą i obrazuje poziom zgodności wszystkich polskich i niemieckich posłów w czasie głosowania w PE. W literaturze proponuje się wiele wskaźników mierzenia spójności dwóch i więcej grup

³ Baza pierwotnie powstała w ramach projektu „Podsumowanie siódmej kadencji PE (2009-2014)” i została zebrana przez dr. Dariusza Stolickiego. Zob. D. Stolicki, *Spójność grup politycznych w Parlamencie Europejskim siódmej kadencji*, [w:] A. Kirpsza, P. Musiałek, D. Stolicki (red.), *Podsumowanie siódmej kadencji Parlamentu Europejskiego*, Kraków 2015, s. 139-162. W ramach projektu z PNFN baza została poprawiona i uzupełniona o nowe zmienne.

⁴ Strona internetowa projektu: <http://www.jmc.inp.uj.edu.pl/pnfn>.

politycznych lub partii parlamentarnych⁵. W niniejszym badaniu postanowiono wykorzystać tzw. indeks λ (lambda)⁶. Jego postać matematyczna jest następująca:

$$\lambda = \min(Y_{DE}, Y_{PL}) + \min(A_{DE}, A_{PL}) + \min(N_{DE}, N_{PL})$$

gdzie:

Y_{DE} , Y_{PL} - odsetek (%) głosów „za” oddanych przez posłów z Niemiec (Y_{DE}) i Polski (Y_{PL}) w danym głosowaniu;

A_{DE} , A_{PL} - odsetek (%) głosów wstrzymujących się oddanych przez posłów z Polski i Niemiec;

N_{DE} , N_{PL} - odsetek (%) głosów „przeciw” oddanych przez posłów z Polski i Niemiec.

Z równania wynika, że *indeks* λ informuje o udziale wspólnych głosów posłów z Polski i Niemiec w każdym głosowaniu. W efekcie spójność stanowisk tych państw jest wyrażona w skali od 0 do 100. Wartość 100 oznacza idealną zgodność, czyli sytuację, w której wszyscy posłowie (100%) z Polski i Niemiec głosowali identycznie. Natomiast wartość 0 informuje o całkowitej rozbieżności, czyli gdy wszyscy posłowie z tych dwóch państw głosowali całkowicie inaczej.

Analizę uzupełniono o kilka zmiennych kontrolujących wpływ innych czynników na sukces Polski i Niemiec. Pierwszą jest ważność głosowanego projektu. Jak wiadomo, kwestie szczególnie istotne generują konflikty między aktorami, co poważnie utrudnia negocjacje oraz redukuje szansę na sukces. Aby sprowadzić ten efekt, zaprojektowano zmienną ilościową ciągłą o nazwie *Ważność*. Określa ona poziom ważności głosowanego aktu prawnego. *Ważność* zmierzono w oparciu o liczbę tzw. motywów znajdujących się na początku każdego uchwalonego aktu ustawodawczego UE (poza budżetowymi). Przyjęto założenie, że im więcej motywów zawierał dany akt prawny, tym większa była jego ważność dla UE. Ten sposób operacjonalizacji ważności jest akceptowany i stosowany w literaturze⁷.

⁵ W. Słomczyński, D. Stolicki, *Sługa dwóch panów: frakcyjne i narodowe przesłanki głosowania posłów w PE*, [w:] A. Kirpsza, P. Musiałek, D. Stolicki (red.), *Podsumowanie siódmej kadencji Parlamentu Europejskiego*, Kraków 2015, s. 121-127; J. Sokołowski, *Spójność, zgodność i dyscyplina ugrupowań parlamentarnych: przegląd aktualnych zagadnień badawczych*, „Politeja” 2014, nr. 32, p. 45-62.

⁶ A. Kirpsza, *Together or separately? Explaining voting cohesion between the Polish and German Members of the European Parliament*, [w:] W. Priesmeyer-Tkocz (red.), *Common Values. Discussing German and Polish Perceptions of European Integration*, Baden-Baden 2017, s. 160-161.

⁷ Taką operacjonalizację zastosowano w m.in. F. Häge, *Committee Decision-making in the Council of the European Union*, „European Union Politics” 2007, vol. 8, no. 3, s. 315; R. Kardasheva, *The Power to Delay: The European Parliament's Influence in the Consultation Procedure*, „Journal of Common Market Studies” 2009, vol. 47, no. 2, s. 398.

W literaturze podkreśla się również, że większa spójność frakcji czy grupy narodowej ma pozytywny wpływ na jej sukces w głosowaniach w PE⁸. Aby sprawdzić ten efekt, zaprojektowano dwie zmienne kontrolne: *Spójność Polski* oraz *Spójność Niemiec*. Każda z nich określa wewnętrzny poziom zgodności posłów delegacji polskiej oraz niemieckiej w czasie danego głosowania. Zgodność tę wyliczono za pomocą tzw. indeksu zgodności *AI* (*agreement index*)⁹. Jego postać matematyczna jest następująca:

$$AI = \left(\frac{\max\{Y_i, N_i, A_i\} - \frac{1}{2}[(Y_i + N_i + A_i) - \max\{Y_i, N_i, A_i\}]}{(Y_i + N_i + A_i)} \right) * 100$$

gdzie:

Y_i - liczba głosów „za” oddanych przez grupę i w danym głosowaniu;

N_i - liczba głosów „przeciw” oddanych przez grupę i w danym głosowaniu;

A_i - liczba głosów wstrzymujących się oddanych przez grupę i w danym głosowaniu

i - grupa posłów, których spójność jest mierzona, czyli w niniejszym badaniu albo posłowie z Polski albo z Niemiec.

Co do zasady, *AI* jest obliczany według równania umieszczonego w głównym nawiasie, ale w celu operacjonalizacji wszystkich zmiennych używanych w badaniu w jednej skali został on w pomnożony przez 100. W efekcie przyjmuje wartości od 0 do 100. Wartość 100 oznacza, że wszyscy członkowie danej delegacji narodowej głosowali tak samo - albo byli za albo przeciw albo wstrzymali się od głosu. Natomiast wartość 0 informuje, że posłowie danej grupy byli równo podzieleni pomiędzy trzema opcjami głosowań. Na przykład, jeśli w danym głosowaniu 96 posłów niemieckich do PE zagłosowało przeciw, to *AI* wyniesie 100. Ale jeśli deputowani byli całkowicie podzieleni - 32 głosowało za, 32 przeciw, a 32 wstrzymało się od głosu - to *AI* będzie równy 0.

Jeśli sukces Polski i Niemiec może zależeć od spójności wewnętrznej, to *a fortiori* powinien również być silnie skorelowany z frekwencją posłów z tych państw w głosowaniach. Można zakładać, że im więcej deputowanych polskich i niemieckich bierze udział w głosowaniu, tym większa jest szansa na przeforsowanie stanowiska danego kraju. Wówczas bowiem delegacja narodowa dysponuje większą siłą głosu. W związku z tym zaprojektowano dwie zmienne kontrolne: *Frekwencja Polski* oraz *Frekwencja Niemiec*.

⁸ S. Hix, A. Noury, G. Roland, *Democratic Politics in the European Parliament*, Cambridge 2007; S. Hix, *Why the 2014 European Elections Matter: Ten Key Votes in the 2009–2013 European Parliament*, „SIEPS Report” 2013, nr 15, s. 5-6.

⁹ S. Hix, A. Noury, G. Roland, *Power to the Parties: Cohesion and Competition in the European Parliament, 1979-2001*, „British Journal of Political Science” 2005, vol. 35, no. 2, s. 215.

Każda z nich informuje, jaki odsetek (%) - kolejno - posłów polskich i niemieckich brało udział w danym głosowaniu w PE.

Wpływ na sukces Polski i Niemiec może mieć również procedura legislacyjna. Skonstruowano zmienną binarną o nazwie *Procedura*. Wynosi ona 1 - jeśli dane głosowanie dotyczyło projektu uchwalanego w zwykłej procedurze ustawodawczej, albo 0 - jeśli była ona związana z aktem procedowanym w specjalnej procedurze ustawodawczej.

Wreszcie sukces Polski i Niemiec może zależeć od materii głosowanego projektu. Dlatego zaprojektowano zmienną nominalną o nazwie *Materia*. Materię zdefiniowano według komisji PE, która była właściwa przedmiotowo w sprawie głosowanego projektu. W efekcie zmienna ta przyjmuje 19 wartości¹⁰: 1 - jeśli projekt był rozpatrywany w komisji AFCO (Sprawy Konstytucyjne); 2 - AFET (Sprawy Zagraniczne); 3 - AGRI (Rolnictwo i Rozwój Wsi); 4 - BUDG (Budżet); 5 - CONT (Kontrola Budżetowa); 6 - CULT (Kultura i Edukacja); 7 - DEVE (Rozwój); 8 - ECON (Sprawy Gospodarcze i Monetarne); 9 - EMPL (Zatrudnienie i Sprawy Socjalne); 10 - ENVI (Ochrona Środowiska Naturalnego, Zdrowie Publiczne i Bezpieczeństwo Żywności); 11 - FEMM (Prawa Kobiet i Równouprawnienie); 12 - IMCO (Rynek Wewnętrzny i Ochrona Konsumentów); 13 - INTA (Handel Międzynarodowy); 14 - ITRE (Przemysł, Badania Naukowe i Energia); 15 - JURI (Prawo); 16 - LIBE (Wolności Obywatelskie, Sprawiedliwość i Sprawy Wewnętrzne); 17 - PECH (Rybołówstwo); 18 - REGI (Rozwój Regionalny); 19 - TRAN (Transport i Turystyka).

Regresja logistyczna

Ponieważ zmienna zależna ma postać binarną, właściwą metodą weryfikacji hipotez jest regresja logistyczna¹¹. Jest to technika statystyczna, która mierzy zależności między binarną zmienną zależną a różnie wyrażonymi zmiennymi niezależnymi oraz określa istotność statystyczną tych relacji. Regresja logistyczna jest specjalnym przypadkiem zgeneralizowanego modelu liniowego (GLM), w którym zmienną zależną jest prawdopodobieństwo wystąpienia danego wydarzenia ($y=1$), a funkcją wiążącą jest logit, czyli funkcja transformująca to prawdopodobieństwo w logarytm naturalny szansy. Po przekształceniach finalne równanie funkcji logistycznej przyjmuje postać:

¹⁰ W analizie nie uwzględniono dwudziestej Komisji ds. Petycji (PETI), gdyż w siódmej kadencji PE nie głosowano żadnego projektu, wobec którego była ona właściwa.

¹¹ D. Hosmer, S. Lemeshow, *Applied Logistic Regression*, New York 2000.

$$P(Y = 1) = \frac{1}{1 + e^{-(\alpha + \beta X)}}$$

gdzie:

$P(Y=1)$ - prawdopodobieństwo, że Y będzie równe 1 (sukces Polski lub Niemiec)

e - funkcja ekponenencjalna, liczba Eulera wynosząca 2,718

X - zmienna niezależna, predyktor

α - wyraz wolny, stała

β - współczynnik kierunkowy regresji.

3. Sukces Polski i Niemiec w PE - statystyka opisowa

Ogółem, w 1787 na 1982 wszystkich głosowań w PE przeprowadzonych w badanym okresie końcowy wynik głosowania był zgodny z większościowym stanowiskiem posłów polskich. Oznacza to, że Polska wygrała ok. 90% głosowań w PE. Liczbowo jest to wynik znakomity, ale trzeba dodać, że PE jest instytucją silnie konsensualną¹², przez co znaczna większość krajów osiąga w tej instytucji poziomy sukcesu między 90% a 100%. W efekcie, jak pokazują ogólne statystyki z portalu votewatch.eu¹³, rezultat uzyskany przez Polskę daje jej dopiero 17-18 miejsce.

Przechodząc do Niemiec, w badanym okresie udało się im przeforsować własne stanowisko w 1849 na 1982 głosowań. Oznacza to, że ich wskaźnik sukcesu wyniósł 93,3%, a więc był wyższy od polskiego. Ogółem, według kalkulacji votewatch.eu¹⁴ powyższy wynik daje Niemcom wysokie, 2-3 miejsce w rankingu wszystkich państw.

Powyższe wyniki obrazują ogólny sukces Polski i Niemiec w PE, dlatego ciekawe jest sprawdzenie, jak on kształtuje się w zależności od materii głosowanego projektu. W związku z tym narysowano wykres nr 1 prezentujący odsetek (%) głosowań plenarnych w PE siódmej kadencji wygranych przez Polskę i Niemcy według materii głosowanej kwestii. Z wykresu wynika, że Polska najlepiej sobie radziła w głosowaniach dotyczących sześciu polityk: regionalnej (REGI), budżetowej (BUDG), rynku wewnętrznego i ochrony konsumentów (IMCO), rozwoju (DEVE), kultury i edukacji (CULT), oraz zagranicznej (AFET). Delegacji polskiej udało się przeforsować swoje stanowisko we wszystkich głosowaniach w tych

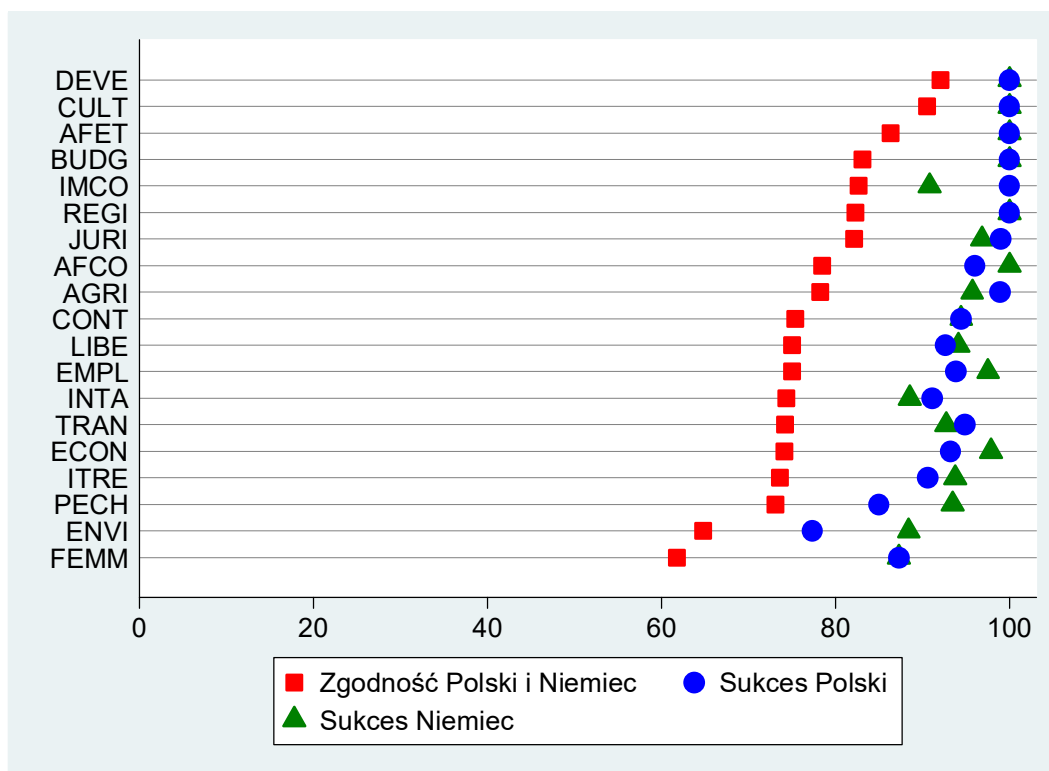
¹² P. Settembri, C. Neuhold, *Achieving Consensus Through Committees: Does the European Parliament Manage?*, „Journal of Common Market Studies” 2009, vol. 47, no. 1, s. 127-151.

¹³ S. Hix, S. Hagemann, D. Fratescu, *Would Brexit matter? The UK's voting record in the Council and the European Parliament*, VoteWatch Europe, Brussels, 2016, s. 7.

¹⁴ Ibidem.

obszarach. Dobre wyniki polscy posłowie uzyskiwali również w kwestiach z zakresu rolnictwa oraz spraw prawnych, w których wygrali 98,9% głosowań. Natomiast najgorzej Polska radziła sobie w głosowaniach nad projektami należącymi do trzech polityk: 1) ochrony środowiska naturalnego, zdrowia publicznego i bezpieczeństwa żywności (ENVI), 2) rybołówstwa (PECH) i 3) praw kobiet i równouprawnienia (FEMM). W tych kwestiach delegacji polskiej udało się wygrać kolejno 77,3%, 84,9% i 87,3% głosowań, a więc poniżej średniej (90%). Na dole wykresu znajduje się również obszar przemysłu, badania naukowych i energii (ITRE). Ogółem, powyższe wyniki nie zaskakują, gdyż według badań to właśnie w tych politykach Polska posiada preferencje odmienne od pozostałych państw członkowskich oraz problemy z ich forsowaniem¹⁵.

Wykres nr 1. Średnie poziomy sukcesu Polski i Niemiec oraz poziom zgodności stanowisk obu państw w czasie głosowań plenarnych w PE siódmej kadencji

Źródło: baza POLGER_EP.

Przechodząc do Niemiec, z wykresu wynika prawie idealna zgodność obszarów, w których Polska i Niemcy osiągają największy sukces. Podobnie jak Polska, Niemcy wygrały

¹⁵K. Malinowski, *Polska i Niemcy w Europie (2004-2014). Różnice interesów - uwarunkowania i konsekwencje*, Poznań 2015; J. Węc, *Relacje polsko-niemieckie w Unii Europejskiej i NATO na początku XXI wieku. Próba bilansu*, „Prace Komisji Środkowoeuropejskiej PAU” 2015, vol. XXII, s. 117-148; Z. Czachór, T. Marcinkowski (red.), *Polska - Niemcy - Unia Europejska. Razem czy osobno?*, Warszawa 2017; B. Koszel, *Polska i Niemcy w Unii Europejskiej Pola konfliktów i płaszczyzny współpracy*, Poznań 2008; A. Kirpsza, *Together or separately...*

w siódmej kadencji PE wszystkie głosowania plenarne dotyczące projektów z zakresu polityki regionalnej, rozwoju, kultury i edukacji, budżetowej oraz zagranicznej. Wyjątkiem jest jedynie obszar rynku wewnętrznego oraz ochrony konsumentów, w którym oba kraje miały widocznie odmienne poziomy sukcesu. Natomiast najgorsze wyniki Niemcy uzyskiwali w czterech obszarach: właśnie rynku wewnętrznego i ochrony konsumentów, handlu międzynarodowego (INTA), ochrony środowiska naturalnego, zdrowia publicznego i bezpieczeństwa żywności (ENVI) oraz praw kobiet i równouprawnienia (FEMM). W materiach tych stanowisko posłów niemieckich było przeforsowane w kolejno 90,7%, 88,5%, 88,4% i 87,3% głosowań, a więc wyraźnie poniżej średniej dla wszystkich polityk (93,3%). Po raz kolejny widać podobieństwo do Polski, która osiągała najniższy poziom sukcesu także w ENVI i FEMM.

Jak natomiast wygląda sama zgodność Polski i Niemiec w czasie głosowań w PE siódmej kadencji? Ogółem, w badanym okresie średnia wartość indeksu *AI* dla tej zmiennej wyniosła 73,4, co oznacza, że tyle średnio posłów polskich i niemieckich głosowało identycznie. Jest to wynik przyzwoity, świadczący o dość dobrej spójności, aczkolwiek wysoka wartość odchylenia standardowego (19,3) wskazuje na obecność sporych odstępstw od tej średniej. Trzeba podkreślić, że w siódmej kadencji PE miały miejsce głosowania, w których zgodność polskich i niemieckich posłów była równa zaledwie 10,2%.

Jak pokazuje wykres nr 1, obie delegacje posiadały najbardziej spójne stanowiska w dwóch politykach: rozwoju (DEVE) oraz kultury i edukacji (CULT). W głosowaniach nad projektami z tych obszarów zaobserwowano najwyższe wartości *AI*, wynoszące kolejno 92 i 90,5. Wysoki poziom zbieżności był także widoczny w sprawach zagranicznych (AFET), budżetu (BUDG), rynku wewnętrznego i ochrony konsumentów (IMCO), rozwoju regionalnego (REGI) i prawnych (JURI), w których *AI* był równy kolejno 86,3, 83, 82,7, 82,3 oraz 82,1. Natomiast największe rozbieżności uwidoczniły się w głosowaniach dotyczących ochrony środowiska naturalnego (ENVI) oraz równouprawnienia (FEMM). Wartości *AI* w tych obszarach wyraźnie odstawały od pozostałych polityk i średniej, wynosząc kolejno 64,8 i 61,8.

4. Wpływ współpracypolsko-niemieckiej na sukces Polski w PE

Tabela nr 1 przedstawia wyniki regresji logistycznej. Zmienną zależną jest tutaj *Sukces Polski*. Oszacowano trzy modele. Model 1 zawiera tylko jeden predyktor - *Zgodność Polski i Niemiec*. Jego celem jest weryfikacja wyłącznie *H1*. Model 2 uzupełnia model 1 o

zmienną kontrolną *Materia*. Jego celem jest sprawdzenie, czy wpływ zgodności polsko-niemieckiej na sukces Polski utrzymuje się także po uwzględnieniu materii głosowanego projektu. Model 3 zawiera natomiast wszystkie zmienne zawarte w modelu 2 plus pozostałe zmienne kontrolne. Ogółem, oszacowane modele są dobrze dopasowane do danych, o czym świadczą wysokie wartości R-kwadrat. Najlepszym model 3 wyjaśnia aż 52% wariacji sukcesu Polski.

Tabela nr 1. Wyniki regresji logistycznej - sukces Polski w głosowaniach w PE

	Model 1 β (S.E)	Model 2 β (S.E)	Model 3 β (S.E)	e^β
ZgodnośćPolskiiNiemiec	0.200*** (0.015)	0.203*** (0.016)	0.231*** (0.018)	1.259***
Ważność	-	-	-0.005 (0.003)	0.995
SpójnośćPolski	-	-	0.024*** (0.004)	1.024***
FrekwencjaPolski	-	-	-0.040** (0.020)	0.961**
Procedura	-	-	0.164 (0.357)	1.179
Materia	Nie	Tak	Tak	
Stała	-9.100*** (0.781)	-9.701*** (0.906)	-8.301*** (2.080)	
pseudo R^2	0.481	0.482	0.523	
AIC	665.5	665.6	622.1	
BIC	676.7	682.3	661.3	
chi2	613.0***	614.9***	666.4***	
N	1982	1982	1982	

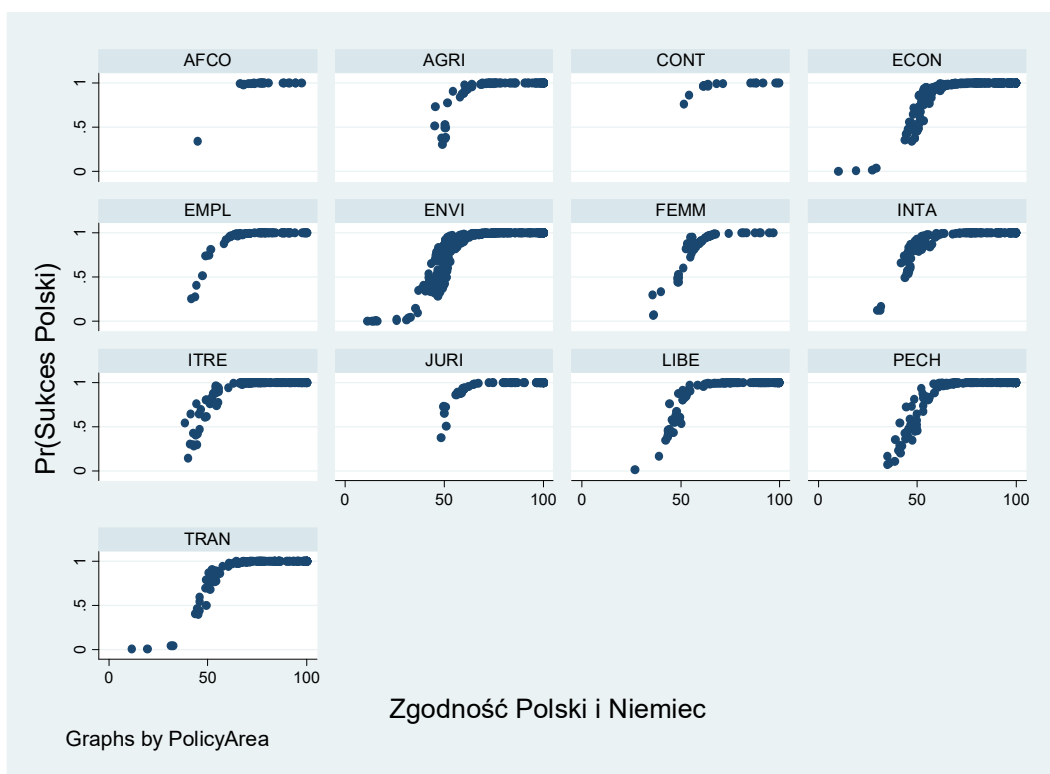
Objaśnienia: * $p < 0.1$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$. N oznacza liczbę obserwacji.

H1 przewidywała, że sukces Polski będzie widocznie większy, jeśli posłowie z tego kraju zawierają koalicję z Niemcami, czyli prezentują wspólne większościowe stanowisko w czasie głosowania. Analiza empiryczna potwierdziła tę hipotezę. Świadczy o tym współczynnik β zmiennej *Zgodność Polski i Niemiec*, który jest dodatni i istotny statystycznie (na poziomie $p < 0.01$) we wszystkich modelach. Co istotne, pozytywny i silny wpływ koalicji

z Niemcami na sukces Polski jest niezależny od materii projektu czy innych czynników, o czym świadczy utrzymanie się istotności statystycznej oraz dodatniej wartości badanego predyktora w modelach 2 i 3 uwzględniających zmienne kontrolne. Według ilorazu szans, wzrost poziomu zgodności stanowisk Polski i Niemiec w głosowaniu o jednostkę, czyli o 1 punkt procentowy, skutkuje wzrostem szansy na sukces Polski aż o ok. 26%, *ceteris paribus*. Jest to zatem efekt bardzo znaczny. Ponadto, model 1 informuje, że zgodność polsko-niemiecka samodzielnie wyjaśnia aż 48%, czyli prawie połowę wariacji sukcesu Polski. Oznacza to, że prawdopodobieństwo sukcesu Polski w PE jest bardzo silnie uzależnione od jakości i efektywności współpracy posłów polskich z niemieckimi.

W tym miejscu pojawia się pytanie: czy zaobserwowany wpływ koalicji z Niemcami na sukces Polski występuje w poszczególnych materiach głosowanego projektu? Aby to sprawdzić, narysowano wykres nr 2 obrazujący wyliczone na podstawie modelu 3 przewidywane prawdopodobieństwo sukcesu Polski w poszczególnych materiach w zależności od poziomu zgodności stanowisk posłów polskich i niemieckich. Z analizy wyłączono obszarów - AFET, BUDG, CULT, DEVE, IMCO oraz REGI, gdyż - jak pokazała statystyka opisowa - Polska osiągnęła w nich idealny sukces. Jak wynika z wykresu nr 2, spójność stanowisk Polski i Niemiec ma pozytywny wpływ na sukces Polski we wszystkich badanych obszarach materialnych - wraz ze wzrostem poziomu zgodności posłów polskich i niemieckich (oś X) widocznie zwiększa się prawdopodobieństwo przeforsowania większościowego stanowiska Polski w głosowaniach w PE (oś Y). W tym kontekście można stwierdzić, że współpraca z Niemcami zapewnia Polsce znaczne korzyści legislacyjne w każdej materii głosowanej w PE.

Wykres nr 2. Przewidywane prawdopodobieństwo sukcesu Polski w PE w zależności od zgodności stanowisk Polski i Niemiec w poszczególnych obszarach materialnych

Źródło: obliczenia własne na podstawie bazy POLGER_EP.

Analiza ujawniła również wpływ kilku czynników kontrolnych na sukces Polski. Po pierwsze, zgodnie z przewidywaniami, Polska ma większe szanse na przeforsowanie swojego stanowiska w PE, jeśli jej posłowie głosują spójnie. Informuje o tym dodatni i istotny statystycznie współczynnik β zmiennej *Spójność Polski*. Utrzymując pozostałe czynniki na stałym poziomie, wzrost spójności deputowanych polskich o jednostkę (1 punkt procentowy) przekłada się na wzrost szansy na sukces Polski o 2,4%. Wynik ten implikuje rekomendację, według której polscy posłowie powinni szczególnie dążyć do prezentowania idealnie zgodnego stanowiska w głosowaniach. Problemem w realizacji tego postulatu jest jednak fakt, że kluczowe partie polskie - PO i PiS - znajdują się w różnych grupach politycznych (kolejno EPP i ECR) i często zajmują rozbieżne stanowiska tożsame z pozycją swoich frakcji. Według analizy, takie podziały znacznie redukują sukces Polski.

Po drugie, wbrew oczekiwaniom, większy udział posłów w polskich w głosowaniach nie wpływa pozytywnie na sukces Polski. Informuje o tym współczynnik zmiennej *Frekwencja Polski*, który jest co prawda istotny statystycznie, ale posiada ujemną wartość. Oznacza to, że większa frekwencja nie tylko nie przekłada się na większy sukces Polski, ale wręcz go redukuje. Według ilorazu szans, wzrost udziału polskich posłów w głosowaniach o jednostkę, czyli o 1 punkt procentowy, powoduje spadek prawdopodobieństwa przeforsowania większościowego stanowiska Polski o ok. 4%.

Po trzecie, analiza wykazała, że ważność głosowanego projektu oraz procedura legislacyjna nie są kluczowymi predyktorami sukcesu Polski w PE. Informują o tym predyktory *Ważność* i *Procedura*, które nie są istotne statystycznie. Co ciekawe, współczynnik pierwszej zmiennej jest ujemny, co oznacza, że Polska ma raczej trudności z forsowaniem swojego stanowiska w czasie głosowań nad projektami o szczególnej wadze.

5. Wpływ współpracypolsko-niemieckiej na sukces Niemiec w PE

Tabela nr 2 przedstawia wyniki regresji logistycznej. Zmienną zależną w tym badaniu jest *Sukces Niemiec*. Podobnie jak w poprzednim przypadku, oszacowano trzy modele. Model 1 zawiera tylko jeden predyktor - *Zgodność Polski i Niemiec*, a jego celem jest przetestowanie wyłącznie H_2 . Model 2 uzupełnia model 1 o zmienną kontrolną *Materia*. Jego celem jest sprawdzenie, czy wpływ koalicji polsko-niemieckiej na sukces Niemiec utrzymuje się także po uwzględnieniu materii głosowanego projektu. Model 3 zawiera natomiast wszystkie zmienne zawarte w modelu 2 plus pozostałe zmienne kontrolne. Najlepszym modelem jest model 3, który wyjaśnia łącznie najwięcej, bo aż 51% wariancji sukcesu Niemiec.

Tabela nr 2. Wyniki regresji logistycznej - sukces Niemiec w głosowaniach w PE

	Model 1 β (S.E)	Model 2 β (S.E)	Model 3 β (S.E)	e^β
ZgodnośćPolskiiNiemiec	0.127*** (0.010)	0.126*** (0.010)	0.249*** (0.029)	1.282***
Ważność	-	-	0.010** (0.004)	1.010**
SpójnośćNiemiec	-	-	0.172*** (0.026)	1.188***
FrekwencjaNiemiec	-	-	-0.061** (0.028)	0.941**
Procedura	-	-	-0.540 (0.408)	0.583
Materia	Nie	Tak		Tak
Stała	-4.777*** (0.553)	-4.358*** (0.663)	-5.565** (2.771)	

pseudo R^2	0.340	0.341	0.509
AIC	648.3	649.1	493.3
BIC	659.5	665.8	532.5
chi2	331.2***	332.4***	496.1***
N	1982	1982	1982

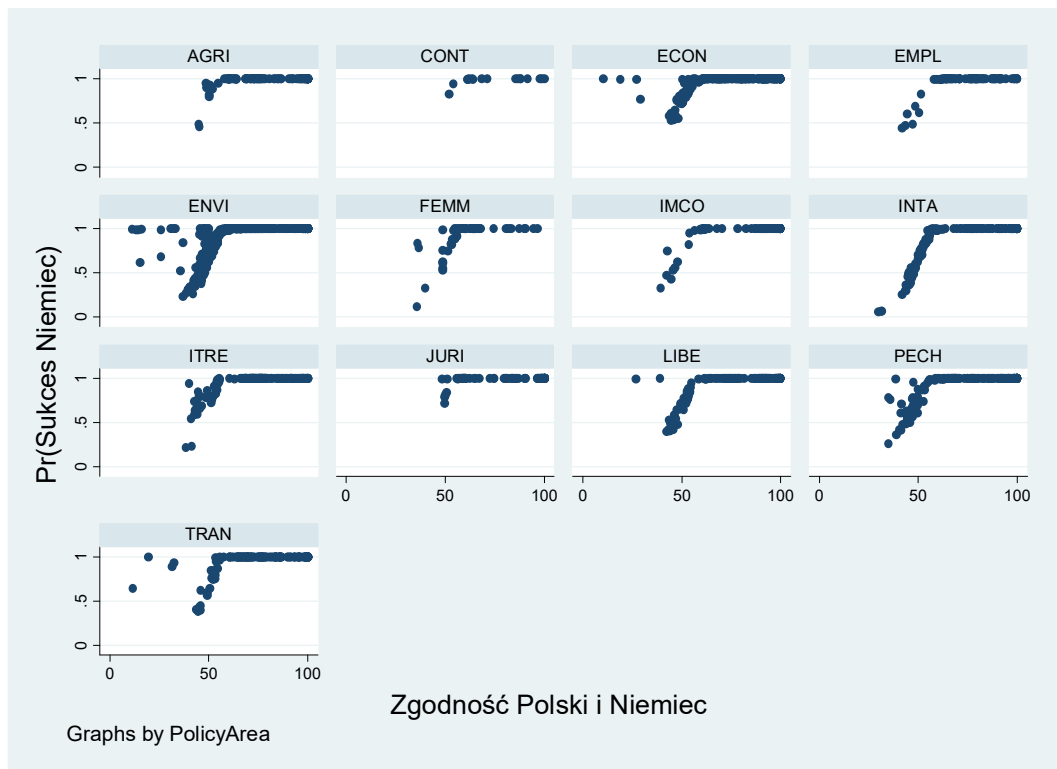
Objaśnienia: * $p < 0.1$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$. N oznacza liczbę obserwacji.

Analiza empiryczna potwierdziła $H2$. Budowanie koalicji polsko-niemieckiej znacznie zwiększa sukces w głosowaniach w PE nie tylko Polski, ale również Niemiec. Taki wniosek wpływa z interpretacji współczynnika β zmiennej *Zgodność Polski i Niemiec*, który jest dodatni i istotny statystycznie (na poziomie $p < 0.01$). Co ważne, efekt koalicji z Polską nie traci znaczenia nawet po wprowadzeniu zmiennych kontrolnych w modelach 2 i 3, co oznacza, że jest on niezależny od czynników związanych z materiają głosowanego projektu, procedurą, ważnością, spójnością czy frekwencją. Utrzymując pozostałe zmienne na stałym poziomie, można stwierdzić, że wzrost zgodności stanowisk Polski i Niemiec o 1 punkt procentowy skutkuje wzrostem szansy na sukces Niemiec w PE o ok. 28%. Oznacza to, że podobnie jak w przypadku Polski relacje polsko-niemieckie są kluczowym predyktorem sukcesu Niemiec w PE. Potwierdza to również wysoka wartość R-kwadrat, która informuje, że zgodność stanowisk obu państw odpowiada za 34% wariacji zmiennej zależnej, czyli sukcesu Niemiec. Ogółem, wartość współczynników dowodzi, że wpływ wzajemnej koalicji na sukces Polski i Niemiec jest prawie identyczny, a na podstawie R-kwadrat można wysnuć wniosek, że Niemcy są mniej zależne od Polski w skuteczności forsowania własnego stanowiska w PE.

W celu dokonania analizy materialnej wpływu współpracy z Polską narysowano - tak jak w poprzednim badaniu - wykres nr 3 obrazujący zależność między przewidywanym prawdopodobieństwem sukcesu Niemiec w poszczególnych obszarach a poziomem zgodności stanowisk tego kraju i Polski. Z badania wykluczono sześć materii, w których Niemcy uzyskały pełen sukces - AFCO, AFET, BUDG, CULT, DEVE oraz REGI. Ogółem, ponownie podobnie jak w przypadku Polski, pozytywny efekt zgodności posłów polskich i niemieckich na sukces Niemiec jest widoczny w politykach UE. Jednakże w odróżnieniu od Polski w co najmniej czterech obszarach - ECON, ENVI, TRAN i LIBE - zauważalne są odstępstwa, czyli głosowania, w których Niemcy uzyskały pełen sukces mimo niskiego, mniejszego od 50% poziomu zgodności stanowisk z Polską. Wynik ten nie jest dobrą informacją dla Polski. Dowodzi bowiem, że w politykach, które są dla tego kraju szczególnie ważne z racji odmienności w zakresie gospodarki, sektora energetyczno-klimatycznego czy infrastruktury drogowej, Niemcy mogą być skuteczne bez koalicji z Polską, podczas gdy Polska bez

Niemiec ma wyraźnie mniejsze szanse na przeforsowanie własnego stanowiska. Po raz kolejny zatem widać, że sukces posłów niemieckich jest mniej zależny od koalicji z Polską niż sukces deputowanych polskich od współpracy z Niemcami.

Wykres nr 3. Przewidywane prawdopodobieństwo sukcesu Niemiec w PE w zależności od zgodności stanowisk Niemiec i Polski w poszczególnych obszarach materialnych

Źródło: obliczenia własne na podstawie bazy POLGER_EP.

Przechodząc do zmiennych kontrolnych, analiza wykazała wpływ trzech dodatkowych czynników na sukces Niemiec. Po pierwsze, Niemcy są bardzo skuteczne w głosowaniach dotyczących spraw o szczególnej ważności dla UE. Świadczy o tym dodatni i istotny statystycznie współczynnik zmiennej *Ważność*. Według ilorazu szans, wzrost ważności głosowanego projektu o jeden motyw zwiększa szansę na przeforsowanie stanowiska posłów niemieckich o 1%, *ceteris paribus*. Efekt wydaje się być niewielki, ale nabiera on znaczenia, gdy porówna się go z głosowaniem nad regulacją zawierającą np. 20 motywów - wówczas prawdopodobieństwo sukcesu wzrasta już o 20%. O ile zatem badanie dotyczące Polski pokazało negatywny, choć nieistotny statystycznie wpływ ważności na sukces Polski, o tyle w przypadku Niemiec efekt tego predyktora jest odwrotny. Uzyskany rezultat może świadczyć zarówno o silnej determinacji i mobilizacji Niemiec w odniesieniu do

najważniejszych głosowań w PE, jak i o skuteczności stosowania taktyki ekonomii sił, czyli koncentracji zasobów na głosowaniach kluczowych kosztem tych mniej żywotnych.

Po drugie, podobnie jak w przypadku Polski, kluczowym predyktorem sukcesu Niemiec w PE jest wewnętrzna spójność. Współczynnik zmiennej *Spójność Niemiec* jest bowiem dodatni i istotny statystycznie. Wzrost zgodności posłów niemieckich o 1 punkt procentowy zwiększa szansę na sukces ich stanowiska aż o ok. 19%.

Po trzecie, znów podobnie jak w przypadku Polski, frekwencja posłów niemieckich w głosowaniach nie przekłada się na wzrost prawdopodobieństwa ich sukcesu. Informuje o tym współczynnik zmiennej *Frekwencja Niemiec*, który posiada ujemną wartość oraz istotność statystyczną. Oznacza to, że paradoksalnie im więcej posłów niemieckich partycypuje w głosowaniach, tym mniejszy jest sukces Niemiec.

Analiza nie wykazała natomiast widocznego wpływu procedury na sukces Niemiec. Co prawda, współczynnik zmiennej *Procedura* jest - zgodnie z oczekiwaniami - ujemny w modelu 3, ale nie posiada istotności statystycznej.

Konkluzje

Przeprowadzona analiza empiryczna wykazała, że głębsza współpraca posłów polskich i niemieckich w Parlamencie Europejskim, rozumiana jako uzgadnianie lub zbliżanie stanowisk, jest niezmiernie opłacalna zarówno dla Polski, jak i Niemiec. Według wyników, im wyższa jest zgodność stanowisk obu delegacji, tym wyraźnie wyższy jest sukces tych państw w głosowaniach plenarnych PE. Efekt ten jest niezależny od innych czynników i występuje we wszystkich politykach UE, choć w przypadku Niemiec nie jest on tak samo silny w politykach dotyczących m.in. ochrony środowiska, spraw ekonomiczno-monetarnych czy transportu. Co więcej, Polska i Niemcy są w PE wręcz skazane na siebie, jeśli chcą wygrywać te głosowania. Analiza wykazała bowiem, że sam poziom zgodności stanowisk posłów z tych państw odpowiada aż za połowę ich sukcesu w PE. Co prawda, sukces Niemiec w PE okazał się nieznacznie mniej zależny od koalicji z Polską niż sukces Polski od współpracy z Niemcami, ale mimo to pozytywny wpływ zgodności obu krajów jest wciąż kluczowym i istotnym statystycznie predyktorem ich skuteczności. W tym kontekście ujednolicanie stanowisk obu delegacji jest niezmiernie pożądane, gdyż brak takiej aktywności lub jej nieskuteczność znacznie redukuje szanse na zwycięstwo Polski i Niemiec w głosowaniach plenarnych.

Ponadto, analiza wykazała pozytywny wpływ spójności wewnętrznej na sukces Polski i Niemiec. Im większa jest zgodność delegacji polskiej lub niemieckiej, tym wyższe jest prawdopodobieństwo ich sukcesu w głosowaniach plenarnych. Z drugiej strony, paradoksalnie, wyższa frekwencja posłów z Polski i Niemiec w głosowaniach znacznie redukuje sukces tych państw. Analiza wykazała również, że Niemcy są zdecydowanie bardziej skuteczne w kwestiach o szczególnej ważności dla UE, co świadczy o większej mobilizacji i wpływie tego państwa. Natomiast rodzaj procedury, w której głosowany jest projekt (ZPU lub SPU), nie okazał się być istotnym predyktorem sukcesu obu delegacji w PE.

Z przeprowadzonej analizy można wyprowadzić kilka rekomendacji, które powinny zwiększyć sukces Polski i Niemiec w PE. Po pierwsze, posłowie z obu państw powinni koniecznie i za każdym razem podejmować ze sobą dialog i wszelkie starania w celu zbliżenia i uzgodnienia, na ile to możliwe, swoich stanowisk w sprawie głosowanej legislacji UE. Po drugie, każda z obu delegacji powinna dążyć do zbudowania jak największej spójności wewnętrznej w czasie głosowań. Po trzecie, wbrew intuicji obie delegacje nie powinny zmuszać swoich członków, w szczególności tych o skrajnych poglądach lub niskich poziomach lojalności narodowej, do regularnego udziału w głosowaniach.

Bibliografia

- Czachór Zbigniew, Marcinkowski Tomasz (red.), *Polska - Niemcy - Unia Europejska. Razemczyosobno?*, Elipsa, Warszawa 2017;
- Häge Frank, *Committee Decision-making in the Council of the European Union*, „European Union Politics” 2007, vol. 8, no. 3, s. 299-328;
- Hix Simon, *Why the 2014 European Elections Matter: Ten Key Votes in the 2009–2013 European Parliament*, „SIEPS Report” 2013, nr 15;
- Hix Simon, Hagemann Sara, Frantescu Doru, *Would Brexit matter? The UK's voting record in the Council and the European Parliament*, VoteWatch Europe, Brussels 2016;
- Hix Simon, Høyland Bjørn, *Empowerment of the European Parliament*, „Annual Review of Political Science” 2013, vol. 16, no. 1, s. 171-189;
- Hix Simon, Noury Abdul, Roland Gerard, *Democratic Politics in the European Parliament*, Cambridge University Press, Cambridge 2007;
- Hix Simon, Noury Abdul, Roland Gerard, *Power to the Parties: Cohesion and Competition in the European Parliament, 1979-2001*, „British Journal of Political Science” 2005, vol. 35, no. 2, s. 209-234;

- Hosmer David, Lemeshow Stanley, *Applied Logistic Regression*, John Wiley & Sons, New York 2000;
- Kardasheva Raya, *The Power to Delay: The European Parliament's Influence in the Consultation Procedure*, „Journal of Common Market Studies” 2009, vol. 47, no. 2, s. 385-409;
- Kirpsza Adam, *Together or separately? Explaining voting cohesion between the Polish and German Members of the European Parliament*, [w:] Priesmeyer-TkoczWiktora (red.), *Common Values. Discussing German and Polish Perceptions of European Integration*, Nomos Verlag, Baden-Baden 2017;
- Koszel Bogdan, *Polska i Niemcy w Unii Europejskiej Pola konfliktów i płaszczyzny współpracy*, Instytut Zachodni, Poznań 2008;
- Malinowski Krzysztof, *Polska i Niemcy w Europie (2004-2014). Różnice interesów - uwarunkowania i konsekwencje*, Instytut Zachodni, Poznań 2015;
- SettembriPierpaolo, Neuhold Christine, *Achieving Consensus Through Committees: Does the European Parliament Manage?* „Journal of Common Market Studies” 2009, vol. 47, no. 1, s. 127-151;
- Stolicki Dariusz, *Spójność grup politycznych w Parlamencie Europejskim siódmej kadencji*, [w:] Kirpsza Adam, Musiałek Paweł, StolickiDariusz(red.), *Podsumowanie siódmej kadencji Parlamentu Europejskiego (2009-2014)*, AT Wydawnictwo, Kraków 2015;
- Słomczyński Wojciech, Stolicki Dariusz, *Sługa dwóch panów: frakcyjne i narodowe przesłanki głosowania posłów w PE*, [w:] Kirpsza Adam, Musiałek Paweł, StolickiDariusz(red.), *Podsumowanie siódmej kadencji Parlamentu Europejskiego (2009-2014)*, AT Wydawnictwo, Kraków 2015;
- Sokołowski Jacek, *Spójność, zgodność i dyscyplina ugrupowań parlamentarnych: przegląd aktualnych zagadnień badawczych*, „Politeja” 2014, nr 32, s. 45-62;
- Węc Janusz, *Relacje polsko-niemieckie w Unii Europejskiej i NATO na początku XXI wieku. Próba bilansu*, „Prace Komisji Środkowoeuropejskiej PAU” 2015, vol. XXII, s. 117-148.

Streszczenie po polsku

Celem artykułu jest analiza wpływu koalicji Polski i Niemiec na ich sukces w Parlamencie Europejskim. W artykule przetestowano dwie hipotezy, zgodnie z którymi współpraca obu tych delegacji, rozumiana jako zbliżanie lub uzgadnianie stanowisk, powinna przekładać się na większy sukces zarówno Polski (H1), jak i Niemiec (H2) w głosowaniach plenarnych w

PE, niezależnie od innych koalicji czy czynników. Analiza statystyczna przeprowadzona na bazie 1982 głosowań w PE siódmej kadencji (2009-2014) potwierdziła obie hipotezy. Głębsza współpraca posłów polskich i niemieckich w Parlamencie, prowadząca do zbliżania stanowisk, jest niezmiernie opłacalna zarówno dla Polski, jak i Niemiec. Polska i Niemcy są w PE wręcz skazane na siebie, jeśli chcą wygrywać głosowania, gdyż według analizy sam poziom współpracy posłów z tych państw determinuje aż połowę ich sukcesu. Ponadto, analiza wykazała pozytywny wpływ spójności wewnętrznej na sukces obu państw. Z drugiej strony, wyższa frekwencja posłów z Polski i Niemiec w głosowaniach znacznie redukuje sukces tych państw. Analiza wykazała również, że Niemcy są w porównaniu do Polski zdecydowanie bardziej skuteczne w głosowaniach dotyczących projektów o szczególnej ważności dla UE.

Streszczenie po angielsku

The purpose of the article is to analyze whether and how a coalition between Polish and German MEPs affects their success in the European Parliament. Two hypotheses are tested that the cooperation between these delegations, understood as approximating or agreeing policy positions, should translate into greater success of Poland (H1) and Germany (H2) during the EP plenary votes, irrespective of other coalitions or factors. The results of statistical analysis on 1982 votes in the seventh EP term (2009-2014) confirmed both hypotheses. Deeper cooperation between Polish and German MEPs that leads to the approximation of positions is extremely profitable not only for Poland, but also for Germany. Both states are even doomed to each other in the EP, since, according to the analysis, the level of convergence between their positions is responsible for half of their success in this institution. In addition, the analysis revealed a strong and positive effect of internal cohesion on both countries' success. On the other hand, higher attendance rate of Polish and German MEPs in the votes significantly reduces their success. The analysis also showed that, compared to Poland, Germany is significantly more successful when vote concerns a proposal of particular importance for the EU.

Słowa kluczowe: Parlament Europejski, Unia Europejska, relacje Polski i Niemiec w UE, głosowania w Parlamencie Europejskim, proces legislacyjny UE, sukces Polski w Unii Europejskiej, sukces Niemiec w Unii Europejskiej, współpraca Polski i Niemiec w UE

Key words: European Parliament, European Union, Polish-German relations in the EU, European Parliament votes, EU legislative decision-making, Poland's bargaining success in the European Union, Germany's bargaining success in the European Union, cooperation between Poland and Germany in the European Union

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9718-128X>

Notka biograficzna

Dr Adam Kirpsza - adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Doktor nauk społecznych w zakresie nauk o polityce (2014). Absolwent prawa na UJ. Odbył staże na uniwersytetach w Bambergu, Lublanie i CEU w Budapeszcie. Zdobywca w 2015 r. nagród Prezesa Rady Ministrów, PTNP i PTSE za najlepszą rozprawę doktorską. Interesuje się integracją europejską, procesem podejmowania decyzji, politykami publicznymi oraz analizą statystyczną.